

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКИЙ БАЗОВИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Закарпатського
базового державного
медичного коледжу

Я.С.Яким

ПОЛОЖЕННЯ ПРО

**ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
ЗАКАРПАТСЬКОГО БАЗОВОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ**

РОЗГЛЯНУТО
на засіданні педагогічної ради
Протокол № 2
від 12.05. 2015р.

Хуст -2015р.

Реалізація реформи медсестринської освіти неможлива без методологічних змін в організації самостійної роботи студентів. Потрібно створити таку модель навчання, в якій домінує гуманістична спрямованість, культивується потреба самонавчання та саморозвитку, усвідомлення студентом того, що отримані знання є капіталом, так як це усвідомлюється в усьому світі.

Нові навчальні плани не потребують скорочення обсягу навчальних годин, що відводяться на вивчення навчальних дисциплін. Все це створює певні труднощі як для викладачів, так і студентів. За таких умов значно зростає роль самостійної підготовки студентів, що вимагає змін у самій організації навчання, її змісті, системі контролю, відповідному навчально-методичному забезпеченні насамперед студентів.

Самостійна робота студентів – різноманітні види індивідуальної та колективної діяльності студентів, які здійснюються ними на навчальних заняттях або в позааудиторний час за завданням викладача, під його керівництвом, але без його безпосередньої участі. Вона є завершальним етапом розв'язання навчально-пізнавальних завдань, які розглядалися на лекціях, семінарах, практичних і лабораторних заняттях. Адже знання можна вважати надбанням студента тільки за умови, що він приклав для їх здобуття свої розумові та практичні зусилля.

Самостійна робота студентів сприяє формуванню самостійності, ініціативності, дисциплінованості, точності, почуттю відповідальності, необхідних майбутньому фахівцю у навчанні та професійній діяльності. Щоб самостійна робота давала хороші результати, її необхідно планувати та організовувати у поєднанні з іншими формами навчання. Вирішальним у цьому є ретельний відбір викладачами та цикловою комісією змісту та обсягу навчального матеріалу для самостійного опрацювання студентами.

1. Загальні принципи організації самостійної роботи студентів (СРС).

Керована СРС є однією з важливих складових навчання. У «Положенні про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» зазначено: «Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчань. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується робочим навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни. Зміст самостійної роботи студента над конкретною дисципліною визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача».

СРС забезпечується системою начально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручники, навчальні та методичні посібники, конспекти лекцій викладача, методичні розробки викладача для організації СРС, практикум тощо. Методичні

матеріали для СРС повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для виконання самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна та періодична література, відповідний інтернет-ресурс.

Самостійна навчально-пізнавальна робота має двоєдину мету :

- 1.самостійне засвоєння певної сукупності знань, навичок та вмінь з дисципліни;
2. формування самостійності як риси особистості студента.

Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Самостійна робота студента включає :

1. самостійну аудиторну роботу(САРС) під час проведення практичних або лабораторних занять під керівництвом або при консультації викладача;

2. самостійну позааудиторну роботу (СПРС), яка передбачає :

- 2.1. вивчення тем, що розглядаються на практичних та інших заняттях;
- 2.2. вивчення тем, що не розглядаються на практичних заняттях , але входять у навчальні програми з дисциплін і підлягають контролю під час заліків та іспитів.

Орієнтовану , інформаційну та методичну спрямованість для виконання всіх видів СР студент повинен отримати , в основному, під час лекції. Таким чином , план лекції повинен включати , окрім питань, що вивчаються на практичних або інших заняттях, питання, що виносяться цикловою комісією для СПРС.

2. Організація самостійної аудиторної роботи студентів

Цільові установки щодо виконання самостійної роботи під час аудиторних занять, зміст і алгоритм її виконання студент безпосередньо отримує в методичній розробці на навчальних заняттях, а саме :

- Інструкція (для студентів)до проведення практичного заняття №....;
- Інструкції, алгоритми засвоєння практичних навичок;
- Карти ООД для роботи з літературою;
- Карти ООД для обстеження пацієнта, тощо.

Форма роботи студента під час практичного заняття вибирається викладачем і затверджується цикловою комісією. Форми включають лабораторно-практичну роботу з анатомії та патології, фармакології, засвоєння методів гігієнічного дослідження на практичних заняттях з гігієни, опанування методики дослідження пацієнта лабораторними, інструментальними та основними методами , професійний та практичний тренінг при вивченні клінічних дисциплін.

САРС (індивідуальна або малими групами)(відбувається лише під контролем і за обов'язкового консультування викладачем.

3. Рекомендації щодо організаційно - методичного керівництва СПРС

Зміст СПРС визначається програмою, регламентується робочим навчальним планом, забезпечується відповідними методичними матеріалами. СПРС також повинна бути забезпечена системою необхідних навчально-

методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни : підручники, монографії, наукові статті, навчальні та методичні посібники, методичні рекомендації та вказівки , конспекти лекції, посилання на відповідні сайти, тощо.

Кожна циклова має свою специфіку і може рекомендувати студентів під час виконання самостійної роботи використання наочних засобів : рентгенограм, ЕКГ, муляжів, макро- та мікропрепаратів , предметів догляду за хворими, комп'ютерних навчальних програм тощо.

Місцем для проведення СПРС може бути бібліотека, домашні умови, навчальні кабінети, або навіть спеціально оформлені кабінети, призначені для СПРС(наприклад, тренажерний кабінет, кабінети доклінічної практики).

Контроль рівня знань студентів, набутих як результат СПРС, передбачений робочою навчальною програмою, так і за завданнями на лабораторних і практичних заняттях, включає :

- поточний контроль (під час проведення практичних, лабораторних, семінарських занять);
- етапний контроль(під час контрольних підсумкових занять, колоквиумів);
- незапланований поточний контроль без попередження студентів(так звані «зрізи знань»), які проводяться завідувачами відділень, директором);
- підсумковий контроль (під час складання заліків, семестрових іспитів).

З метою організації методично керованої СПРС викладачам необхідно скласти методичні рекомендації або методичні розробки, в яких обов'язково обґрунтувати актуальність теми, визначити дидактичну мету, окреслити коло знань та умінь, якими студент повинен оволодіти. При цьому важливо вказати не лише вузлові питання теми, але й більш складні положення з урахуванням досвіду циклової комісії, типових помилок студентів на практичних заняттях, іспитах.

В методичній розробці необхідно приділити належну увагу матеріалам для СПРС, а саме зазначити :

- основні базові знання, вміння та навички, необхідні для самостійного засвоєння теми;
- короткий зміст теми, який може бути представлений у кількох варіантах (тези навчального матеріалу, алгоритми виконання практичних навичок, графологічні структури, карти ООД для роботи з літературою або для обстеження пацієнтів тощо);
- перелік рекомендованої літератури з даної теми, інтернет-ресурс;
- матеріали для самоконтролю студентів (питання, завдання, тести, задачі, кросворди з еталонами відповідей, план підготовки рефератів тощо).

4. Орієнтовна схема складання методичної розробки для організації СРС

Тема :.....
Курс:..... Спеціальність.....
Кількість навчальних годин:.....

1. **Актуальність теми** : коротко розкривається професійна значущість теми, наводяться дані, спрямовані на формування позитивної мотивації щодо її вивчення.

2. **Навчальні цілі** формулюються в рівнях засвоєння : знати , засвоїти (альфа –I,II);

Вміти, оволодіти навичками, вміннями (альфа- III).

3. **Матеріали доаудиторної самостійної роботи**

3.1. Базові знання, вміння, навички, необхідні для вивчення теми (міждисциплінарна інтеграція)

Дсцмпліни	Знати	Вміти
1. Анатомія	будову.....	
2. Біохімія	патологію вуглеводного обміну	
3. Патфізіологія	етіологія та патогенез	
4. Пропедевтика внутрішніх хвороб	симптоматологія	проводити клінічну, лабораторну, інструментальну діагностику
5.....	.....	.....

3.2. Зміст теми:

В залежності від складності теми, її новизни, наявності чи відсутності лекції та підручників по ній, зміст теми може бути викладений у різних варіантах:

- Розгорнутий, деталізований текст змісту;
- Тези змісту теми;
- Структурно-логічна схема змісту теми;
- Перелік навчальної літератури з даної теми. Право вибору тієї чи іншої форми відображення змісту залишається за викладачем, цикловою комісією.

3.3. Рекомендована література :

- Основна;
- Додаткова.

3.4. Орієнтовна карта ООД для самостійної роботи з літературою по темі:

Наприклад:

Основні завдання	Вказівки	Відповіді
Вивчити:	назвати основні етіологічні чинники.....	
1. Етіологію		
2. Клініку	скласти класифікацію клінічних проявів проявів.....	
3. Діагностику	дати перелік основних методів діагностики.....	
4. Диференційну діагностику	заповнити таблицю диференційної діагностики	

5. Лікування	скласти типову схему лікування	
--------------	--------------------------------	--

Використання орієнтовних карт у роботі з літературою більш виправдано на молодших курсах, тобто на тому етапі навчання, коли відбувається формування навичок самостійної роботи студентів з літературою. На старших курсах такі орієнтовні картки можуть бути використані при вивченні складних, нових тем, наявності проблем з літературними джерелами тощо.

3.5. Матеріали для самоконтролю:

А. Питання для самоконтролю:

- 1.....
2. ....
3. ....

Б. Тести для самоконтролю:

- з одиничною вибірковою відповіддю – I рівень;
- з вибірковою групою правильних відповідей – Прівень;
- з відповіддю, що самостійно формулюється, позначається студентом – Прівень;
- на визначення правильної послідовності дій – Прівень;
- на знаходження логічно зв'язаних пар – Прівень;
- на вибір декількох груп правильних відповідей –Прівень.

В. Задачі для самоконтролю:

- типові, стандартні, класичні, мають однозначну відповідь, студентам відомий алгоритм їх вирішення – Прівень;
- нетипові, нестандартні, що відображають ускладнені професійні ситуації – III рівень.

Г. Заповнення або складання кросвордів з даної теми. Всі матеріали самоконтролю подаються з еталонами відповідей.

4. Матеріали для аудиторної самостійної роботи 4.1 Інструкція (для студентів) до проведення практичного заняття з переліком навчальних практичних завдань, які необхідно виконати на практичному занятті, наприклад:

- оволодіти технікою виконання навички.....
- провести курацію пацієнта.....
- провести диференційну діагностику.....
- скласти план лікування.....
- провести лабораторне дослідження або підготувати до нього пацієнта.

4.2 . Професійні алгоритми(інструкції, орієнтовні карти) щодо оволодіння навичками та вміннями.

Наприклад :

№	завдання	вказівки	примітки
1.	оволодіти методикою обстеження.....	виконувати у такій послідовності (задається покроковий алгоритм виконання):	звернути увагу на .....

		1..... 2..... 3.....	
2.	провести курацію пацієнта.....	в ході обстеження виявити: 1..... 2.....	звернути особливу увагу

4.3. Навчальні задачі, тести III рівня , практичні завдання, що доповнюють самостійну роботу на практичному занятті, а також довідкові матеріали.

5. Матеріали післяаудиторної самостійної роботи

Матеріали для здійснення науково-пошукової та науково- дослідної роботи студентів : - визначається їх тематика та конкретні завдання;
- визначаються теми рефератів, їх попередні плани;
- рекомендована літератури та інтернет- ресурс.